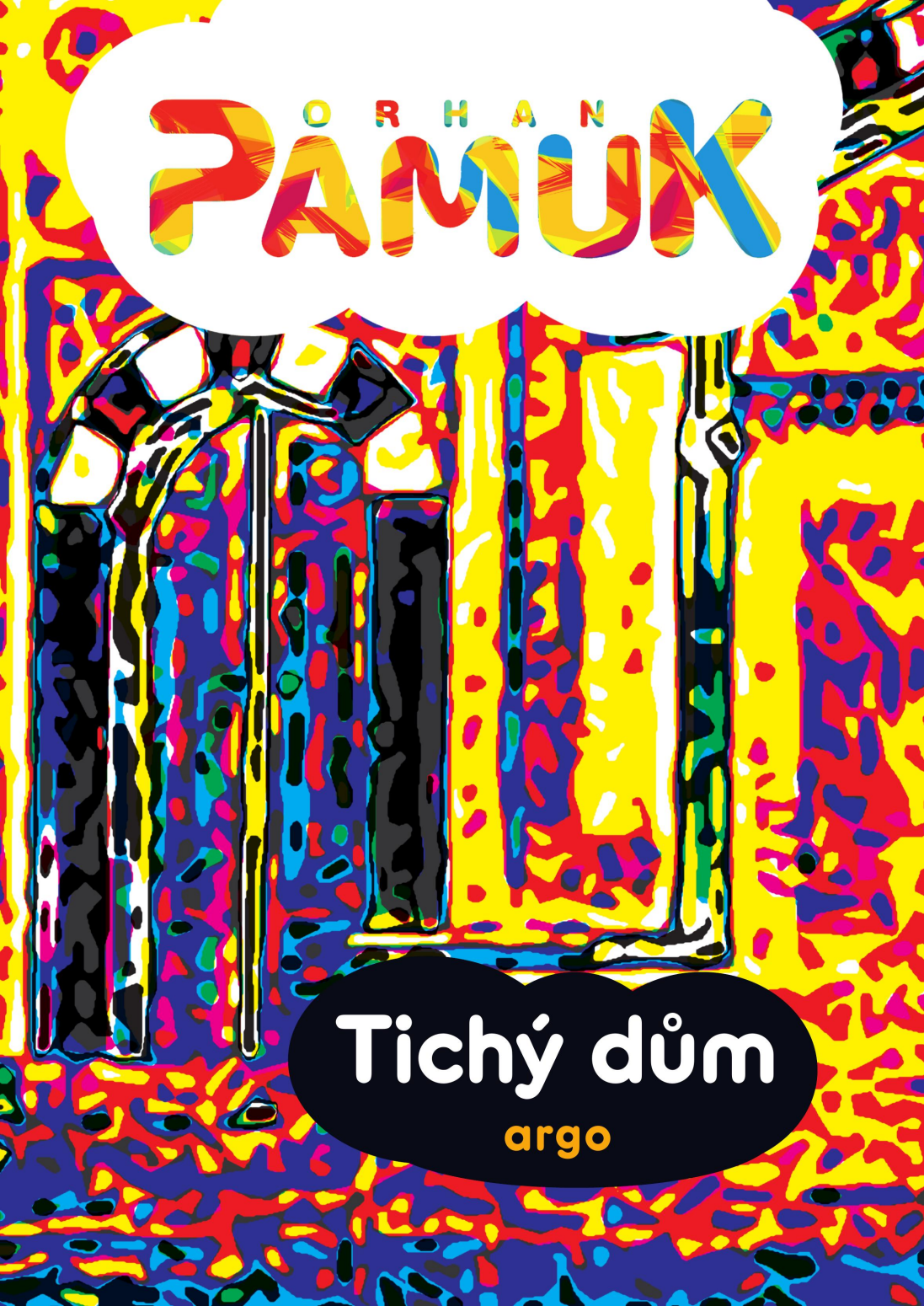

ORHAN
PAMUK

Tichý dům

argo

Argo

**ORHAN
PAMUK**

Tichý dům

Argo

„Jídlo je hotové, milostpaní,“ řekl jsem. „Pojďte ke stolu.“

Nic neřekla. Jen tam tak stála, opřená o hůl. Přistoupil jsem k ní, vzal ji pod paži a odvedl ke stolu. Jenom něco zamumlala. Zašel jsem do kuchyně, vzal tác a položil ho před ni. Podívala se na něj, ale jídla se nedotkla. Když vystrčila krk a začala brblat, hned mi to došlo. Vzal jsem ubrousek, dva cípy provlékl pod jejíma obrovskýmáma ušima a ubrousek uvázal.

„Co jsi dneska večer zase udělal?“ zeptala se. „Copak jsi ukuchtil tentokrát?“

„Plněné lilky,“ odpověděl jsem. „Včera jste si je přece přála!“

„Ty od oběda?“

Přistrčil jsem talíř před ni. Vzala si vidličku a nevrle se v lilku porýpala. Po chvílce nimráni se pustila do jídla.

„Máte tady i salát, paní,“ řekl jsem a odešel do kuchyně. Vzal jsem si také jeden lilek, posadil se a dal se do jídla.

Po chvíli zavolala: „Sůl! Recepe, kde je sůl?“

Zvedl jsem se a šel se podívat, měla ji přímo u ruky.

„Přece tady!“

„To jsou mi nějaké novoty,“ prskla. „Proč chodíš pryč, když jím?“ Neodpověděl jsem.

„Přijedou zítra?“

„Přijedou, milostpaní, přijedou!“ přikývl jsem. „Neposolíte si to?“

„Co se staráš!“ odsekla. „Tak přijedou?“

„Zítra v poledne,“ řekl jsem. „Vždyť přece volali...“

„Co máš dál?“

Odnesl jsem nedojedenou polovinu lilku pryč, na čistý talíř pečlivě naskládal fazole a přinesl jí je. Když se začala s odporem nimrat i ve fazolích, vrátil jsem se do kuchyně, posadil se a pokračoval v jídle. Za okamžik volala znovu, tentokrát se sháněla po pepři, ale já jsem dělal, jako bych nic neslyšel. Pak křikla: „Ovoce!“, a já šel a přistrčil k ní mísu s ovocem. Její kostnatá, hubená ruka pomaličku přejížděla po broskvích jako unavený pavouk. Nakonec se zastavila.

„Všechny jsou shnilé! Odkud je máš, tos je sesbíral pod stromem?“

„Nejsou shnilé, milostpaní,“ namítl jsem, „ale zralé. Jsou to ty nejlepší broskve. Koupil jsem je u zelináře. Sama víte, že tady už žádné broskvoně nejsou...“

Předstírala, že neslyšela, a po jedné sáhla. Vrátil jsem se zpátky a právě dojídal fazole, když zavolala: „Rozvázat! Kde jseš, Recepe, rozvaž mě!“

Přiběhl jsem, a jak jsem se natahoval k ubrousku, všiml jsem si, že snědla jen polovinu broskve.

„Nechcete aspoň meruňku, milostpaní?“ zeptal jsem se. „Jinak zase řeknete, že máte hlad, a budete mě v noci budit.“

„Děkuju,“ odpověděla. „Ještě na tom díkybohu nejsem tak zle, abych musela jíst padavky. Sundej to ze mě!“

Natáhl jsem se a ubrousek jí odvázal. Když si otírala ústa, zakabonila se, a pak se zatvářila, jako by se modlila, a vstala.

„Odveď mě nahoru!“

Opřela se o mě, kousek jsme vyšli a na devátém schodu se opět zastavili, abychom nabrali dech.

„Připravils jim pokoje?“ zasípala udýchaně.

„Ano.“

„Dobře, tak jdeme,“ řekla a ještě víc se na mě pověsila.

Pokračovali jsme dál. Na posledním schodu prohlásila: „Devátáct, díkybohu!“, a vešla do svého pokoje.

„Rozsviňte si!“ zavolal jsem za ní. „Já jdu do kina.“

„Prý do kina!“ hlesla. „Dospělý člověk! Aspoň nepřiď pozdě.“

„Nebojte se.“

Sešel jsem dolů, dojedl fazole, umyl nádobí. Sundal jsem si zástěru, kravata seděla dobře, vzal jsem si kabát, zkontroloval peněženku. A teď ven.

Od moře chladně fouká, to se mi líbí; na fíkovníku šustí listí. Zavřel jsem branku do zahrady a zamířil k pláži: tam, kde končí zeď naší zahrady, začíná chodník a betonové novostavby. Sedí na balkonech, v malých úzkých zahrádkách, mají puštěnou televizi a koukají na zprávy, poslouchají; u grilů stojí ženy, s těmi je to stejné, nevidí mě. Na rožnících maso a kouř: rodiny, životy; jsem zvědavý. Jenže sotva přijde zima, nezůstane tady ani noha a mě mrazí, když slyším klapot vlastních kroků v prázdných ulicích. Dal se do mě chlad, oblékl jsem si kabát a zabočil do postranní ulice.

Je to zvláštní, představit si, jak všichni v tutéž hodinu usedají k jídlu a sledují přitom televizi. Procházím se uličkami. Na konci jedné z ulic, které ústí na malé náměstíčko, zastavilo auto, z něj vystoupil unavený manžel, co právě dorazil z Istanbulu, a s taškou v ruce vešel do domu, nervózní, jako by se opozdil na večeři a sledování zpráv. Když jsem se zase dostal na pobřeží, uslyšel jsem İsmailův hlas.

„Národní loterie, zbývá jen šest dní!“

Neviděl mě. A já zůstal zticha. Procházel mezi stoly v restauraci, hlava mu poskakovala nahoru dolů. Pak ho od jednoho stolu zavolali a on udělal pár kroků, nahnul se a podal dívce v bílých šatech a s mašlí ve vlasech svazek losů. Dívka si rozvážně vybírala, její rodiče se spokojeně usmívali; odvrátil jsem se, už se nedívám. Kdybych zavolaal, kdyby mě İsmail zahlédl, rychle by se ke mně přibelhal. Proč se u nás nikdy nestavíš, brácho, řekl by. Je to k vám daleko, İsmaille, odpověděl bych, a navíc na kopci. A on by na to, máš pravdu, kdybych si nekoupil pozemek na kopci, když nám Doğan bey dal ty peníze, ale tady, jo, člověče, kdybych si nemyslel, že tam nahoře je to

lepší, protože je to blízko na nádraží, a radši si pořídil něco u moře, byl by ze mě dneska milionář, Recepte. Ano, ano: pořád tatáž písnička. A jeho hezká žena jenom kouká a mlčí. Proč bych se měl stavovat? Ale někdy se mi chce, třeba za zimních večerů, když nemám nikoho, s kým bych si promluvil, a já jdu, ale jsou to pořád dokola tatáž slova.

Bary na pobřeží zejí prázdnotou. Všechny televize běží. Roznašeči čaje vyrovnali do řad stovky prázdných sklenic, pod velkými silnými žárovkami se do jedné lesknou čistotou. Čekají, až skončí zprávy a lidé vyrazí do ulic. Kočky leží pod prázdnými stoly. Jdu dál.

Na druhé straně vlnolamu leží čluny vytažené z vody. Na malé špinavé pláži není ani noha. Ušchlé řasy vyvržené na břeh, lahve, kousky plastu... Prý mají strhnout dům lodkaře İbrahima, i kavárnu, říká se. Když jsem uviděl osvětlená okna kavárny, projel mnou záchvěv vzrušení. Možná tam někdo je, někdo, kdo nehraje karty, popovídáme si, zeptá se, jak se mám, a já budu vyprávět, on poslouchat, a co ty, jak se máš ty, bude vyprávět a já poslouchat. Budeme překřikovat puštěnou televizi a hukot v sále: kamarádství. Možná spolu dokonce půjdeme do kina.

Jenže jakmile jsem do kavárny vešel, měl jsem po náladě, zase tam totiž seděli ti dva mladíci. A vida: jen co mě upozorovali, zaradovali se, podívali se jeden na druhého a zachechtali, ale já vás neviděl, dívám se na hodinky, hledám kamaráda. Tamhle nalevo sedí Nevzat a pozoruje hráče karet. Šel jsem k němu, přitáhl si židli a přisedl. Jsem spokojený. Obrátil jsem se na Nevzata a usmál.

„Ahoj,“ houkl jsem. „Jak se máš?“

Nic neřekl.

Chvilí jsem sledoval televizi, běžel konec zpráv. Pak jsem se díval, jaké padají karty, a na Nevzata, jak se dívá na ně, čekal jsem, než skončí partie, a skončila, ale smáli se a bavili mezi sebou, a ne se mnou. Potom zase začali a zase se zabrali do hry a zase byl konec. Když se opět rozdávaly karty, měl jsem pocit, že bych měl konečně něco říct.

„To mléko, cos nám dnes ráno dal, bylo opravdu dobré, Nevzate.“
Potrásl hlavou, aniž odtrhl oči od karet.

„Tučné, víš, jak má být.“

Zase potrásl hlavou. Podíval jsem se na hodinky: za pět devět. Pak jsem se podíval na televizi a nejspíš jsem ztratil přehled; až mnohem později jsem zaznamenal, že se mladíci hihňají. Když jsem si všiml, že v ruce drží noviny, vyděsil jsem se: panebože, zas je tam nějaká fotografie? Dívali se totiž střídavě na mě a na noviny a odporně se šklebili. Nevšímej si jich, Recepe! Ale pak mě stejně napadlo: někdy dají do novin fotografii, nemají kouska srdce, a pod ní otisknou úplně nesmyslný a nespravedlivý článek, jako když píší text k fotografii nahatých ženských nebo medvědic, co v ZOO vrhla mláďata. Rychle jsem se otočil k Nevzatovi a bez přemýšlení vyhrkl: „Jak se máš?“

Na vteřinu se ke mně obrátil a něco zamumlal, ale já nevěděl, co říct, protože jsem pořád myslel na tu fotografii, a propásl jsem tak příležitost zapříst hovor. A navíc jsem se pak zpitoměle zase podíval směrem k těm dvěma mladíkům. Když jsme se střetli očima, ještě víc se zakřenili. Odvrátil jsem hlavu. Na stole přistál král. Hráči zakleli a zaradovali se nebo rozčílili. Pak začala nová hra; karty a radostné výkřiky si vyměnily místo. Je tam fotografie? Dostal jsem nápad.

„Cemile!“ zavolal jsem. „Jeden čaj!“

Takhle jsem si našel něco, co mě aspoň na okamžik rozptýlí, ale nevydrželo to moc dlouho; zase mi vrtaly hlavou ty noviny, do nichž se mladíci s chichotem dívali. Když jsem se opět otočil, viděl jsem, že dali noviny Cemilovi a cosi mu v nich ukazují. Potom Cemil zachytil můj neklidný pohled, zatvářil se rozpačitě a najednou se na mladíky káravě obořil: „Darebáci!“

Tak, a kostky jsou vrženy. Teď už nemůžu předstírat, že jsem si ničeho nevšiml. Dávno jsem měl odsud vypadnout. Mladíci se řehtají.

„Co se děje, Cemile?“ zeptal jsem se. „Co je v těch novinách?“

„Nic!“ odpověděl. „To je zvláštní...“

Zvědavost už je k nevydržení. Snažím se ovládnout, ale nemám sílu. Jako očarovaný jsem se spustil ze židle, prošel kolem mladíků, kteří najednou ztichli, a šoural se k Cemilovi.

„Dej sem ty noviny!“

Udělal gesto, jako by chtěl noviny schovat. Potom provinile prohlásil: „To je zvláštní... Je to vůbec možné? Nevymysleli si to?“ Načež se obrátil k mladíkům, sykl: „Darebáci!“ a nakonec mi díkybohu noviny podal.

Vyrval jsem mu je z ruky jako hladový vlk a otevřel; srdce mi buší. Se staženým hrdlem se dívám, kam vzrušeně ukazuje, ale ne, žádná fotografie tam není.

„Kde?“

„Tady!“ řekl Cemil nervózně a dotkl se toho místa prstem.

Rychle jsem onu pasáž přeletěl očima:

Historický koutek... Historické poklady Üsküdaru... Básník Yahya Kemal a Üsküdar... Pod tím menší nadpisy: Mešita paši Mehmeta Řeckého... Mešita a kašna sultána Ahmeda... Mešita a knihovna Şemsiho paši... Nakonec Cemilův prst zdráhavě sklouzl dolů a já uviděl:

Trpasličí dům v Üsküdaru!

Do obličeje se mi nahrnula krev. Jedním dechem jsem četl:

„Kromě těchto pamětihodností se v Üsküdaru kdysi nacházel také trpasličí dům. Přestože nebyl postaven pro normální lidi, ale pro trpaslíky, vůbec nic mu nechybělo. Jenom rozměry místností, dveří, oken a schodišť byly uzpůsobeny velikosti liliputánů a průměrně vzrostlý člověk se musel pořádně ohnout, aby se dostal dovnitř. Podle výzkumu historika umění profesora Süheyla Envera dala domek postavit Handan Sultan, manželka sultána Mehmeta III. a matka sultána Ahmeta I., která měla trpaslíky ve velké oblibě. Sultánčina neobyčejná slabost pro trpaslíky zaujímá v historii osmanského Harému důležité místo. Handan Sultan si přála, aby po její smrti mohli její

roztomilí miláčkové žít společně v klidu a pokoji, a povolala proto do práce vrchního palácového tesaře Mistra Ramazana. Říká se, že dokonalá řezbářská i tesařská práce učinily z domku malé veledílo. Nicméně je třeba dodat, že nevíme s jistotou, zda tato podivuhodná stavba skutečně existovala, neboť v cestopise Evliyi Çelebiho, který v těch letech Ŭšküdarem procházel, o ní není ani zmínka. A jestliže takový zvláštní dům opravdu stál, musel shořet při pověstném požáru v roce 1642, který zpustošil celý Ŭšküdar.“

Zmocnil se mě zmatek. Nohy se mi trásly, záda mi poléval pot.

„Pusť to z hlavy, Recepe!“ řekl Cemil. „Proč si těch darebáků vůbec všímáš?“

Cloumá mnou neodolatelné nutkání ještě jednou si noviny přečíst, ale chybí mi síla. Mám pocit, jako bych se měl zadusit. Noviny mi vyklouzly z ruky a spadly na zem.

„Pojď, sedni si,“ řekl Cemil. „Uleví se ti... Sebralo tě to.“ Potom se obrátil k mladíkům a naposledy utrousil: „Darebáci!“

Zhoupl jsem se na nohou a také se na ně podíval. Zlomyslně mě pozorovali.

„Ano,“ kývl jsem, „sebralo.“ Odmlčel jsem se a vydechl si a pak jsem sebral veškerou sílu a znovu promluvil.

„Ale není mi líto, že jsem trpaslík,“ spustil jsem. „Dopravdy mě mrzí jenom to, že lidé dokáží být tak zlí, že si dělají legraci z pětadesátiletého liliputána.“

Nastalo ticho. Nejspíš to zaslechli i hráči karet. Střetli jsme se s Nevzatem očima; pochopil? Mladíci se dívali do země, asi se trochu zastyděli. Točí se mi hlava, televize hučí.

„Darebáci!“ zopakoval Cemil zbytečně.

„Počkej přece, člověče,“ pokračoval. „Kam jdeš?“

Neodpověděl jsem. Udělal jsem pár krátkých, houpavých kroků a nechal za sebou hřejivá světla kavárny. Zase jsem venku, v chladné temnotě noci.

Měl jsem sotva sílu jít, ale přinutil jsem se udělat pár dalších kroků a potom jsem usedl na jeden ze sloupků na vlnolamu. Zhluboka jsem nasál do plic čerstvý vzduch, srdce mi pořád divoce buší. Co mám dělat? V dálce se blyští světla barů a restaurací; na stromy zavěsili barevné lampiony a pod nimi se spolu lidé baví a jedí: Pane Bože!

Otevřely se dveře kavárny a já uslyšel Cemilův hlas.

„Recepe, Recepe! Kde jsi?“

Nijak jsem nereagoval. Neviděl mě, vrátil se dovnitř.

Mnohem později, až když jsem uslyšel vrčení motoráku do An-kary, jsem se zvedl. Muselo být tak deset minut po deváté a já přemýšlel: copak to všechno nejsou jenom slova, mračno hlásek, které se rozplyne, jakmile se rozprostře v prázdnotě? Trochu se mi ulevilo, ale domů se mi jít nechtělo a nic jiného jsem dělat nemohl: půjdu do kina. Přestal jsem se potit, tlukot srdce zpomalil, cítím se teď líp. Zhluboka jsem se nadechl a šel.

Kavárna zůstala za mnou; určitě už dávno zapomněli na mě i na ta slova, televize hučí, mladíci si hledají někoho jiného, z koho by si dělali legraci, jestli je tedy Cemil nevyhodil; a já jsem zase na ulici, je plná lidí, dovečeřeli, vyrazili si na zdravotní procházku, než se znovu posadí před televizi nebo do baru. Olizují zmrzlinu, baví se, navzájem se zdraví, ženy a jejich manželé, co se navečer vrací z Istanbulu, a jejich děti, které něco žvýkají – všichni se znají a pořád zdraví. Prošel jsem kolem restaurací, İsmail nikde nebyl. Možná doprodal losy, které měl u sebe, a teď stoupá strání domů. Kdybych místo do kina zašel k němu, popovídali bychom si. Jenže je to stále totéž.

V ulici byl teď pořádný dav. Auta stojící před krámkou se zmrzlinou a hloučky tří čtyř lidí kráčejících vedle sebe brzdí dopravu. Kravatu a kabát mám upravené, ale takové davy nesnesu; zabočil jsem do postranní ulice. Mezi auty zaparkovanými v úzkých uličkách osvětlovaných modrým světlem televizorů si hrají děti na schovávanou. Když jsem byl malý, myslel jsem si, že bych v téhle hře mohl být opravdu

dobrý, ale nikdy jsem v sobě na rozdíl od Īsmaila nenašel dostatek odvahy připojit se k nim. Ale jinak bych se nejlépe schoval já, třeba sem, mezi ruiny karavanseráje, o němž matka tvrdila, že v něm řádí mor, a ve vesnici bych se ukryl například do stáje, a kdybych pak nevylezl, z koho by si asi dělali legraci, ale matka by mě hledala, volala by, Īsmaile, kde máš bratra, a Īsmail by popotáhl nosem, co já vím, a já bych je přitom poslouchal a šeptal bych, já tady žiju potají a sám, mami, a nikomu se neukazuju, a jediné maminka by se tak hrozně rozplakala, že bych řekl, tak dobře, už vylézám, koukej, tady jsem, už se neschovávám, mami, a maminka by se ptala, proč se schovávaš, chlapče, a já bych si pomyslel, že má možná pravdu, co bych měl schovávat a tajit? Na chvíli bych zapomněl.

Když jsem rychle přecházel hlavní třídu, uviděl jsem je: Sitki bey, vyrostl, zjevně se oženil, vedle sebe má ženu, a dokonce i dítě velké jako já. Poznal mě, usmál se a zastavil.

„Ahoj, Recepe,“ řekl. „Jak se máš?“

Vždycky čekám, až začnou mluvit první.

„Ahoj, Sitki,“ odpověděl jsem, „dobře, díky.“

Potrásli jsme si rukama. S jeho ženou ne. Dítě ustrašeně a zvědavě zíralo.

„Recep efendi bydlí v Cennethisar u déle než kdo jiný, miláčku.“

Jeho žena se usmála a pokývala hlavou. Potěšilo mě to, jsem hrdý, že patřím ke starousedlíkům.

„Jak se daří babičce?“

„No,“ vzdechl jsem, „milostpaní si pořád stěžuje.“

„Jak je to už dávno!“ řekl. „Kde je teď vůbec Faruk?“

„Zítra přijedou.“

Obrátil se ke své ženě a začal jí vysvětlovat, že se s Farukem beyem v dětství kamarádili. Potom jsme se rozloučili, bez stisku rukou, jenom pokynutím hlavy, a vydali se každý svou cestou. Teď ženě určitě vypráví o svém dětství a zmíní se i o mně, jak jsem je tenkrát zavedl

ke studni a ukázal jim, jak se loví cípali, a tehdy se dítě konečně zeptá: Tati, proč je ten pán tak mrňavý? Protože ho matka porodila za svobodna, říkával jsem dříve. Sıtkı se tedy oženil. Faruk bey také, ale děti neměl, a protože s matkou tomu bylo právě naopak, poslala ji – a nás s ní – milostpaní na venkov. Než nás poslala pryč, hrozila matce a mně slovy a potom také holí, a matka prý tehdy prosila, nedělejte to, milostpaní, děti přece za nic nemůžou. Občas mám pocit, že jsem ta slova sám slyšel, v ten hrozný den...

Vešel jsem do ulice, kde stálo kino, a uslyšel hudbu, kterou před představením pouštějí. Vždycky je to tady pěkně osvětleno. Podíval jsem se na plakáty: *Sejdeme se v ráji*. Starý film. Na jedné fotografii se Hülya Koçyiğitová objímá s Edizem Hunem, pak je Ediz ve vězení, potom Hülya zpívá, ale dokud člověk film neuvidí, těžko odhadne, v jakém pořadí se to odehrálo. Možná proto vyvěšují ven ty plakáty – člověk začne být zvědavý. Přistoupil jsem k pokladně, jeden lístek prosím, utrl ho a podal mi ho, děkuji. Zeptal jsem se:

„Je ten film dobrý?“

Prý ho neviděl. Občas se mi zničehonic zachce takhle si s někým promluvit. Vešel jsem do sálu, posadil se a čekal. O chvíli později film začal.

Nejprve se seznámí, dívka je zpěvačka a nemá ho ráda, ale jednoho dne, když ji chlapec ochrání před nimi, se jí začne líbit a uvědomí si, že se do něj vlastně zamilovala, jenže otec je proti sňatku. Potom se chlapec dostane do vězení. Začala přestávka, zůstal jsem sedět a nepřipojil se k davu venku. Pak zase začali promítat: dívka se vdá za majitele nočního klubu, ale děti nemají a nic pro to ani nedělají. Když manžel uteče za tou zkaženou ženou a Ediz z vězení, setkají se v nějakém domě u Bosporského mostu a Hülya Koçyiğitová zazpívá. Měl jsem takový zvláštní pocit, když jsem tu píseň poslouchal. Ediz chce Hülyu osvobodit od zlého manžela, ale když ten nakonec tak jako tak dojde sám zaslouženého trestu, je jasné, že se

mohou vzít. Otec dívky šťastně přihlíží zpovzdálí, jak jdou po cestě ruku v ruce, jdou a jdou a stále se zmenšují a KONEC.

Rozsvítla se světla, jde se ven, všichni si o filmu špitají. Tak bych si s někým o filmu rád promluvil. Je deset minut po jedenácté, milostpaní určitě čeká, ale mně se domů nechce.

Vydal jsem se ke stráni nad pláží. Možná má lékárník Kemal bey službu a možná na něj nepřišlo spaní. Vyruším ho, popovídáme si, já budu vyprávět a on koukat na mládež povykující v záři bufetu naproti a závodící v autech, a nepřítomně poslouchat. Když jsem viděl, že se v lékárně svítí, zaradoval jsem se: nešel si lehnout. Otevřel jsem dveře, zacinkal zvonec. Kruci, nebyl to Kemal bey, nýbrž jeho žena.

„Dobrý večer,“ řekl jsem a na vteřinu se zarazil. „Chtěl bych aspirin.“

„Krabičku, nebo tabletku?“ zeptala se.

„Dvě tabletky. Bolí mě hlava. Necítím se ve své kůži. .. Kemal bey...“ lezlo ze mě, ale neposlouchala. Vytáhla nůžky a odstříhla aspiriny.

„Šel Kemal bey ráno na ryby?“ zeptal jsem se, když jsem jí podával peníze.

„Spí nahoře.“

Podíval jsem se na strop. Spí tam, dvě pídě nad stropem. Kdyby se vzbudil, všechno bych mu vyprávěl, možná by o těch drzých mladících něco řekl, nebo možná taky ne, jen tak by se zamyšleně, nepřítomně díval ven a já bych mluvil, mluvili bychom. Vzal jsem si drobné, které mi jeho žena vrátila svýma malýma bílýma rukama. Vzápětí se ihned ponořila do časopisu, co ležel na pultě; asi nějaký fotoromán. Hezká žena! Popřál jsem jí dobrou noc, bez dalšího obtěžování vyšel, zvonek zacinkal. Ulice osiřely, děti, co si hrály na schovávanou, už jsou nejspíš doma. Co naplat, vracím se domů.

Když jsem za sebou zavřel zahradní branku, spatřil jsem mezi lamelami okenic světlo: paní neusne, dokud nejdu spát i já. Vešel jsem kuchyňskými dveřmi, zamkl za sebou, obešel dům, a když jsem

pomaličku stoupal po schodech, napadlo mě: měl ten dům v Üsküdaru schody? Kterépak to byly noviny, zítra zajdu do krámu a koupím si je, máte včerejší *Tercüman*, zeptám se, náš Faruk ho shání, je historik, zajímá ho historický koutek... Dostal jsem se nahoru, vešel do jejího pokoje, leží v posteli.

„Jsem zpátky, milostpaní,“ oznámil jsem.

„Výborně!“ řekla. „Tak jsi přece jen našel cestu domů.“

„Co jsem měl dělat, film skončil pozdě.“

„Zamkls pořádně?“

„Ano,“ odpověděl jsem. „Přejete si něco? Já si jdu lehnout. Abyste mě pak nebudila.“

„Zítra přijedou, vid?“

„Ano,“ přitakal jsem. „Ustlal jsem posteľ a připravil jim pokoj.“

„Dobře,“ řekla. „Pořádně mi zavři dveře.“

Udělal jsem to. Jak si lehnu, hned usnu. Jdu dolů po schodech.